

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АНТИКОРУПЦІЙНІ СТУДІЇ

МАГІСТЕРСЬКА ПРОГРАМА

КУРС

**ОСНОВИ
ЖУРНАЛІСТСЬКИХ
РОЗСЛІДУВАНЬ**

2020/21

Ця програма стала можливою завдяки підтримці американського народу через Агентство Сполучених Штатів з міжнародного розвитку (USAID). Зміст цієї програми є виключною відповідальністю організації Грантоотримувача і необов'язково відображає погляди USAID чи Уряду Сполучених Штатів.

Контактна інформація:

Марія Мамедбекова, acrec.kma@gmail.com

Контактна інформація лектора курсу:

Наталія Седлецька

Опис курсу:

Програма курсу включає ознайомлення студентів із ключовими етапами роботи над розслідуваннями, вивчення стандартів роботи, навчання різним методам, правилам, інструментам роботи журналістів-розслідувачів. Курс базуватиметься на практичному досвіді автора, отриманому за більше 10 років у проектах журналістських розслідувань, кожне заняття включатиме конкретні кейси для розбору в рамках проходження навчального курсу.

Мета курсу:

Ознайомити студентів із процесом створення журналістських розслідувань настільки детально та з практичних боків, щоб вони по завершенню курсу:

1. отримали широке уявлення про жанр журналістських розслідувань на тему корупції, добре орієнтувались у журналістських стандартах та вміли легко вираховувати їхні порушення, отримали достатній ступінь медіаграмотності;
2. зрозуміли роль журналістів-розслідувачів у ширшій антикорупційній екосистемі країни, усвідомили механізми їхньої взаємодії з антикорупційними громадськими організаціями та правоохоронними органами;
3. засвоїли достатньо практичних навичок та знань для роботи над своїми власними матеріалами у жанрі розслідувань;
4. були підготовлені до роботи в реальних умовах у проектах журналістських розслідувань в Україні, отримавши інформацію про методи, правила та суть внутрішніх робочих процесів таких редакцій.

У результаті вивчення курсу студент повинен:

знати:

- стандарти журналістських розслідувань на антикорупційну тематику;
- методи проведення журналістських розслідувань в Україні та закордоном;
- як використовувати усі доступні джерела для верифікації інформації;
- інструменти перевірки та підтвердження даних, необхідних для підготовки журналістського розслідування на антикорупційну тематику.

вміти:

- використовувати інструменти журналістських розслідувань для підготовки власних матеріалів на антикорупційну тематику;
- здійснювати пошук інформації для підготовки власного журналістського розслідування.

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ

№	Тема	Дата	Час	Зміни до розкладу
1	ТЕМА 1. Основи жанру 1.1 Антикорупційні журналістські розслідування в Україні. Основи жанру, контекст та умови існування. Лекція. (2 години) 1.2 Практичне заняття-дебати на тему: роль журналістських розслідувань у боротьбі з корупцією в Україні. (2 години)	03.04.2021	10:00-13:00	
2	ТЕМА 2. Стандарти професії та законодавче підґрунтя. 2.1 Професійні стандарти та етичні правила журналістських розслідувань. Лекція (1 година) 2.2 Лекція-дискусія. (1 година) 2.3 Правове підґрунтя жанру журналістських розслідувань. Запрошений лектор: медіа-юристка Людмила Панкратова. (2 години)	03.04.2021	13:30-16:20	
3	ТЕМА 3. Пошук теми та планування розслідування. 3.1 Основні підходи у пошуку теми розслідування. Планування роботи. Лекція (2 години) 3.2 Case study. Практичне заняття у групах по 3-4 людини. Робота із наданими матеріалами для журналістського розслідування. (додатки) (2 години)	10.04.2021	10:00-16:20	
4	ТЕМА 4. Робота з журналістськими джерелами. 4.1 Лекція. Види джерел. (2 години) 4.2 Практичне заняття. (2 години)	17.04.2021	10:00-13:00	
5	ТЕМА 5. Інструменти та методи журналістських розслідувань 5.1 Майстер-клас від журналіста-розслідувача проекту "Схеми". (2 години) 5.2 Майстер-клас від журналіста-розслідувача проекту "Схеми". (1 година) 5.3 Майстер-клас від журналіста-розслідувача проекту "Схеми". (1 година)	17.04.2021	13:30-16:20	
6	ТЕМА 6. Робота над текстом. Основи сторітелінгу. Баланс. 6.1 Лекція. (Майстер-клас від запрошеного експерта). (1 година) 6.2 Практичне заняття. (2 години) 6.3 Практичне завдання в групах по 3-4 людини. Запит на інформацію VS запит на коментар. (1 година)	24.04.2021	10:00-13:00	
7	Тема 7. Реліз та поширення результатів розслідування. Відстеження наслідків. Співпраця журналістів з правоохоронними органами. 7.1 Майстер-клас. (2 години) 7.2 Лекція. (2 години)	24.04.2021	13:30-16:20	

ВИМОГИ КУРСУ:

Лекції, дискусії та case-study:

Слухачі повинні брати активну участь у дискусіях, а також бути готовими до виконання завдань протягом заняття. У разі внесення змін до вимог курсу про це буде зроблено усне оголошення та повідомлено через список розсилки. Студенти особисто відповідальні за обізнаність щодо цих змін, навіть якщо були відсутні на занятті. Будь ласка, не запізнюйтеся на заняття, під час лекцій вимикайте мобільні телефони.

Список розсилки групи:

куратори курсу будуть робити оголошення через розсилку. Ви особисто відповідальні за ознайомлення з цими оголошеннями.

Правила листування ел. поштою:

Прохання надсилати ел. листи лише в таких випадках:

- ▷ 1) щодо призначення додаткової індивідуальної консультації;
- ▷ 2) повідомлення про відсутність на занятті та причини;
- ▷ 3) прохання надіслати ще раз анонси, зміни до програми, розкладу чи інші додаткові матеріали курсу.

Прохання ставити питання щодо роз'яснення матеріалів курсу, процедур занять чи підсумкового контролю після занять, або під час індивідуальних консультацій.

Отримання додаткових балів

Курс не передбачає можливості будь-яких додаткових форм завдань для отримання додаткових балів, крім тих, що передбачає програма.

Правила поведження на заняттях:

Обговорення та дискусії під час занять повинні бути жвавими та цікавими, але прохання вилловлювати Ваші коментарі ввічливо. Будь ласка, виявляйте повагу до чужої точки зору і висловлюйте Вашу незгоду з аргументами інших коректно.

Етичні правила щодо написання робіт:

Усі студенти повинні особисто працювати над проектом; співпраця з іншими студентами передбачається в межах виконання спільного проекту. Студенти зобов'язанні робити посилання у роботі на використані джерела; використання публікацій, досліджень без посилань вважається плагіатом. Плагіат є недопустимим та призведе до втрати права отримати кредити за курс.

Письмові роботи надсилати на платформу Distedu.

Веб-сайт курсу

Програма, анонси та навчальні матеріали будуть розміщені на веб-сайті ACREC: <https://acrec.org.ua/>

Розподіл балів в межах курсу

Оцінка складається з двох блоків

Перший блок за роботу під час занять,
макс. 40 балів від загальної оцінки

Другий блок три письмові роботи,
макс. 20 балів за одну роботу

від 1 до 4 балів за заняття

A	20	відмінно
B	16	дуже добре
C	24	добре
D	8	задовільно
E	4	мінімальна оцінка за письмову роботу

ПЛАН КУРСУ

**ОСНОВИ
ЖУРНАЛІСТСЬКИХ
РОЗСЛІДУВАНЬ**

ТЕМА 1. ОСНОВИ ЖАНРУ

1.1 ЛЕКЦІЯ.

АНТИКОРУПЦІЙНІ ЖУРНАЛІСТСЬКІ РОЗСЛІДУВАННЯ В УКРАЇНІ. ОСНОВИ ЖАНРУ, КОНТЕКСТ ТА УМОВИ ІСНУВАННЯ.

2 години

План:

- ▶ Визначення поняття журналістського розслідування.
- ▶ Цілі жанру.
- ▶ Український медіаландшафт. Репутація ЗМІ. Середовище існування жанру.
- ▶ Особливості розслідувань на тему корупції - український контекст.
- ▶ Форми, види та формати журналістських розслідувань.
- ▶ Міжнародна співпраця - світові мережі журналістів-розслідувачів.

1.2 ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ-ДЕБАТИ НА ТЕМУ: РОЛЬ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ РОЗСЛІДУВАНЬ У БОРОТЬБІ З КОРУПЦІЄЮ В УКРАЇНІ

2 години

План:

- ▶ Яку роль відіграє жанр в системі боротьби з корупцією в Україні?
- ▶ Які очікування суспільства від жанру журналістських розслідувань?
- ▶ Що рухає журналістом-розслідувачем?
- ▶ Журналістика та активізм: де межа та чи має вона існувати?

Основна література:

- ▶ Story-Based Inquiry: A manual for investigative journalists. Hunter Mark Lee (p. 4-82)
English: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000193078>
Російською: Исследование, основанное на истории. Учебное пособие по проведению журналистских расследований Хантер Марк Ли https://irrp.org.ua/wp-content/uploads/2011/03/Story-Based_Inquiry_RU.pdf
- ▶ Follow the Money: A Digital Guide for Tracking Corruption. Paul Cristian Radu (p. 4-49)
English: <http://test.irrp.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/Follow-The-Money.pdf>
Russian: https://ti-ukraine.org/wp-content/uploads/2016/11/follow_the_money_rus_v_2010-web.pdf

Додаткова література:

- ▶ Global Investigative Journalism: Strategies for Support. David E. Kaplan <https://www.cima.ned.org/resource/global-investigative-journalism-strategies-for-support/> (p. 6-55)
- ▶ Investigative Reporting in Emerging Democracies: Models, Challenges, and Lessons Learned. Drew Sullivan http://www.cima.ned.org/publication/investigative_reporting_in_emerging_democracies_models_challenges_and_lessons_learned/ (p. 9-33)

ТЕМА 2. СТАНДАРТИ ПРОФЕСІЇ ТА ЗАКОНОДАВЧЕ ПІДҐРУНТЯ.

2.1 ЛЕКЦІЯ.

ПРОФЕСІЙНІ СТАНДАРТИ ТА ЕТИЧНІ ПРАВИЛА ЖУРНАЛІСТСЬКИХ РОЗСЛІДУВАНЬ.

1 година

План:

- 👁️ Загальний кодекс професії. Базові стандарти.
- 👁️ Внутрішньоредакційні стандарти та етичні правила.
- 👁️ Проблема відсутності затверджених стандартів у деяких українських медіа.
- 👁️ Механізми нагляду за порушеннями стандартів в Україні та світі. Ризиковані моделі. Успішні моделі.
- 👁️ Робота зі скаргами в редакцію. Виправлення, уточнення.
- 👁️ Конфлікт інтересів у журналістиці.
- 👁️ Корупція в ЗМІ.

2.2 ЛЕКЦІЯ-ДИСКУСІЯ. CASE STUDY.

1 година

План:

Теми для дискусії (лектор наводить конкретні приклади з практики):

- 👁️ Межа між приватним та суспільно значущим.
- 👁️ Відповідальна журналістика VS заборонені прийоми та методи.
- 👁️ Чи можна порушити закон задля журналістського експерименту?
- 👁️ Чи можна підмінити джерела задля їхнього захисту?
- 👁️ “Журналіст змінює професію” та соціальна інженерія як метод здобуття даних.

2.3 ПРАВОВЕ ПІДҐРУНТЯ ЖАНРУ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ РОЗСЛІДУВАНЬ.

Запрошений лектор: медіа-юристка Людмила Панкратова.

2 години

План:

- 👁️ Законодавство, яке регулює журналістську діяльність.
- 👁️ Права журналістів.
- 👁️ Відповідальність журналістів.
- 👁️ Перешкоджання журналістській діяльності.
- 👁️ Позови проти журналістів - як уникнути.
- 👁️ Українські реалії - як захищатись в судах.

Основна література:

- 👁 Кодекс етики українського журналіста. <http://www.cje.org.ua/ua/code>
Society of Professional Journalists' Code of Ethics <https://www.spj.org/ethicscode.asp>
- 👁 The BBC's Editorial Values and Standards <https://www.bbc.co.uk/editorialguidelines/guidelines>
- 👁 Витяг із професійного кодексу журналіста Радіо Свобода <https://www.radiosvoboda.org/p/5623.html>
- 👁 5 Ways News Organizations Respond to 'Unpublishing' Requests <https://www.poynter.org/reporting-editing/2010/5-ways-news-organizations-respond-to-unpublishing-requests/>
- 👁 The IFJ Global Charter of Ethics for Journalists <https://www.ifj.org/who/rules-and-policy/global-charter-of-ethics-for-journalists.html>

Додаткова література:

- 👁 Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник / Інститут масової інформації. Голуб О. П. <https://imi.org.ua/wp-content/uploads/2017/06/Mediakompas.pdf> (ст.7-182)
- 👁 BBC guidance on investigations <https://www.bbc.co.uk/editorialguidelines/guidance/investigations>
- 👁 Як у Нідерландах влаштована система саморегуляції медіа <https://detector.media/community/article/178246/2020-06-24-yak-u-niderlandakh-vlashtovana-sistema-samoregulyatsii-media/>
- 👁 Порядок звернення до Комісії з журналістської етики <http://www.cje.org.ua/ua/poryadok-zvernennya-do-komisiyi>
- 👁 BBC Guidance: Conflicts of Interest <https://www.bbc.co.uk/editorialguidelines/guidance/conflicts-of-interest/>
- 👁 Роз'яснення КЖЕ щодо етичної поведінки журналіста в процесі збору інформації <http://www.cje.org.ua/ua/news/rozyasnennya-kzhe-shchodo-etychnoyi-povedinky-zhurnalista-v-procesi-zboru-informaciyi>

ТЕМА 3. ПОШУК ТЕМИ ТА ПЛАНУВАННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ.

3.1 ЛЕКЦІЯ.

ОСНОВНІ ПІДХОДИ У ПОШУКУ ТЕМИ РОЗСЛІДУВАННЯ. ПЛАНУВАННЯ РОБОТИ.

2 години

План:

- 👁 Пошук теми для розслідування.
- 👁 Фактор суспільної значущості як визначальний.
- 👁 Фактор ексклюзивності.
- 👁 Правила роботи з вхідною інформацією.
- 👁 Планування. Етапи проведення розслідування.
- 👁 Формулювання гіпотези.
- 👁 Визначення ключової необхідної інформації для розслідування.
- 👁 Важкодоступна інформація.
- 👁 Визначення носіїв та джерел інформації.
- 👁 Визначення методів, які будуть застосовані під час роботи.

3.2 CASE STUDY. ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ У ГРУПАХ ПО 3-4 ЛЮДИНИ.

Робота із наданими матеріалами для журналістського розслідування. (додатки)
2 години

Завдання:

Ознайомитись з наданою інформацією. Сформулювати робочу гіпотезу у максимум трьох реченнях. Визначити ключову необхідну інформацію для її перевірки. Визначити коло джерел, які є носіями цієї інформації. Визначити методи, які слід застосувати для здобуття інформації та короткий план дій.

Основна література:

- 👁️ Посібник з журналістських розслідувань Теорія та практика. Беата Бель, Олександр Бурмагін, Томаш Патора, Олег Хоменок. <https://irrp.org.ua/wp-content/uploads/2013/12/verstka.pdf> (ст. 6-159)
- 👁️ The Investigative Journalism Manual. Global Media Programmes of the Konrad Adenauer Stiftung (KAS). http://www.investigative-manual.org/wp-content/uploads/2016/09/20171026-IJM_final.pdf
- 👁️ General initial interview questions. Guide to Combating Corruption & Fraud in Development Projects <https://guide.iacrc.org/questions-to-ask-a-complainant/>
- 👁️ The Basics of Evidence for Fraud and Corruption Investigators <https://guide.iacrc.org/the-basics-of-evidence-for-fraud-and-corruption-investigators/>

Додаткова література:

- 👁️ Безкоштовний онлайн-курс «Журналістські розслідування: основи» <https://video.detector.media/courses/zhurnalistski-rozsliduvannya-osnovy-i14>

ПИСЬМОВЕ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ №1:

- ▶ Запропонувати дві реалістичні ідеї для журналістського розслідування на тему корупції. До кожної:
- ▶ Сформулювати гіпотезу (максимум у трьох реченнях).
- ▶ Вказати, які дані дають підстави вважати гіпотезу реалістичною (на чому вона базується).
- ▶ Визначити критично важливі дані, які належить віднайти для остаточного доведення гіпотези в рамках розслідування.
- ▶ Визначити коло джерел, які є носіями цієї інформації.
- ▶ Визначити методи, які слід застосувати для здобуття інформації та короткий план дій.

Дедлайн:

Надіслати на електронну пошту не пізніше ніж за 2 дні до наступного практикуму (№4.2).

(В подальшому запропоновані студентами теми будуть обговорені на практикумі, та найбільш вдалі ляжуть в основу подальших практичних занять. У якості альтернативного плану, лектор пропонує запасні теми для навчальних розслідувань).

ТЕМА 4. РОБОТА З ЖУРНАЛІСТСЬКИМИ ДЖЕРЕЛАМИ.

Основна література:

- 👁 Відкриті реєстри та бази даних України: <https://infobox.prozorro.org/articles/perelik-vidkritih-reyestriv-ta-baz-daniv-ukrajini>
- 👁 Bellingcat's Online Investigation Toolkit <https://docs.google.com/document/d/1BfLPJpRtyq4RFtHJoNpvWQjmGnyVkfE2HYoICKOGguA/edit>
- 👁 20 рекомендацій по работе с осведомителями <https://gijn.org/2019/05/19/20-%d1%80%d0%b5%d0%ba%d0%be%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d0%b4%d0%b0%d1%86%d0%b8%d0%b9-%d0%bf%d0%be-%d1%80%d0%b0%d0%b1%d0%be%d1%82%d0%b5-%d1%81-%d0%be%d1%81%d0%b2%d0%b5%d0%b4%d0%be%d0%bc%d0%b8%d1%82%d0%b5%d0%bb/>
- 👁 Рекомендація R (2000) 7 про право журналістів не розкривати свої джерела інформації : Комітет міністрів держав-членів Ради Європи. <https://cedem.org.ua/library/rekomendatsiya-r-2000-7-pro-pravo-zhurnalistiv-ne-rozkryvaty-svoyi-dzherela-informatsiyi/>

4.1 ЛЕКЦІЯ. ВИДИ ДЖЕРЕЛ.

2 години

План:

- 👁 Відкриті реєстри та публічні джерела. Розслідування “не виходячи з редакції”.
- 👁 Закриті реєстри та бази даних. Робота з постійними джерелами інформації.
- 👁 Разові інформатори («leaks»).
- 👁 Особливості роботи з джерелами на умовах анонімності.
- 👁 Захист джерел від розкриття.

4.2 ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ.

2 години

Обговорення запропонованих студентами в рамках самостійного завдання тем журналістських розслідувань. Визначення 3-4 найбільш перспективних тем.

Робота в групах по 3-4 людини.

Завдання:

Обговорити запропоновану автором теми робочу гіпотезу, остаточно фіналізувати її.

Обговорити та доповнити запропонований алгоритм розслідування:

- критично важливі дані для доведення гіпотези в рамках розслідування
- коло джерел, які є носіями цієї інформації
- методи, які слід застосувати для здобуття інформації.
- короткий план дій.

Презентація та обговорення.

Додаткова література:

- 👁 A How-To Guide for Whistleblowers, Journalists, And Privacy Advocates <https://medium.com/@TheTechTutor/how-to-set-up-a-secure-phone-c8f3ad090871>
- 👁 Protecting Journalism Sources In The Digital Age <https://en.ejo.ch/digital-news/protecting-journalism-sources-in-the-digital-age>

ТЕМА 5. ІНСТРУМЕНТИ ТА МЕТОДИ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ РОЗСЛІДУВАНЬ

5.1 МАЙСТЕР-КЛАС ВІД ЖУРНАЛІСТА-РОЗСЛІДУВАЧА ПРОЕКТУ “СХЕМИ”.

2 години

- ⦿ Неочевидні реєстри, відкриті та закриті бази даних.
- ⦿ “How it was done” - розбір резонансного розслідування автора.

Запрошений лектор: Максим Савчук

5.2 МАЙСТЕР-КЛАС ВІД ЖУРНАЛІСТА-РОЗСЛІДУВАЧА ПРОЕКТУ “СХЕМИ”.

1 година

- ⦿ Метод - спостереження. Ефективність, ризики, етичні засади.
- ⦿ “How it was done” - розбір резонансного розслідування автора.

Запрошений лектор: Михайло Ткач.

5.3 МАЙСТЕР-КЛАС ВІД ЖУРНАЛІСТА-РОЗСЛІДУВАЧА ПРОЕКТУ “СХЕМИ”.

1 година

- ⦿ Як домагатись відповідей на запити на публічну інформацію?
- ⦿ “How it was done” - розбір резонансного розслідування автора.

Запрошений лектор: Сергій Андрушко.

ПИСЬМОВЕ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ №2:

ПРОДОВЖЕННЯ РОБОТИ НАД НАВЧАЛЬНИМИ ЖУРНАЛІСТСЬКИМИ РОЗСЛІДУВАННЯМИ.

Етап: здобуття доказів із різних джерел.

Дедлайн: надіслати за 2 дні до наступного практикуму (6.2).

Завдання:

виконати на вибір два завдання із затвердженого на попередньому практикумі алгоритму дій для доведення гіпотези.

(Оскільки теми розслідувань будуть остаточно визначені разом зі студентами під час навчання, список завдань буде сформульовано під час семестру. Далі наведені типові завдання для прикладу).

- ▷ Чиновник - об'єкт розслідування живе "на широку ногу", користується елітним майном. Дістати інформацію про його реальні офіційні доходи. Зробити висновок - чи можна стверджувати про невідповідність доходів реальному стилю життя?
- ▷ Народний депутат виклав у Інстаграм фотографію на яхті, на якій видно назву судна. Встановити кому належить судно? Вказати, про що свідчить ця знахідка (чи мав би він її задекларувати тощо)?
- ▷ Кому належить ділянка землі в історичному центрі Києва на Подолі, віддана під забудову?
- ▷ Скільки грошей НАУКМА перерахувала ТОВ "Тауріс" за реставрацію Староакадемічного корпусу за три літніх місяці 2020 року?
- ▷ Хто власник фірми, яка здійснює охорону НАУКМА?

- ▷ У центрі Києва на одній вулиці регулярно працює один і той самий евакуатор, який забирає неправильно припарковані автівки на штрафмайданчик і збирає за це гроші на рахунок приватної фірми. Встановити кому належить евакуатор через номер державної реєстрації транспортного засобу - і дізнайтесь чи уклала влада з цією фірмою договір на таку діяльність?
- ▷ Дістати відео з камер зовнішнього спостереження, які виходять на будь-який орган влади.
- ▷ Виявилось, що темою вашого розслідування вже зацікавились правоохоронці (НАБУ). Дізнайтесь, чи вже проводились які-небудь слідчі дії (наприклад, обшуки).
- ▷ Дізнайтесь, скільки разів Юрій Бойко злітав у Росію протягом 2020 року?
- ▷ Довірені особи президента. На кого протягом своєї кар'єри випишував довіреності Володимир Зеленський і чи мають ці люди посади у владі?
- ▷ У голови Офісу президента є компанії у співвласності з громадянином Росії. Чи здійснюють ці фірми експорт-імпорт будь-яких товарів між двома країнами?

Та інші.

ТЕМА 6. РОБОТА НАД ТЕКСТОМ. ОСНОВИ СТОРИТЕЛІНГУ. БАЛАНС.

6.1 ЛЕКЦІЯ. (МАЙСТЕР-КЛАС ВІД ЗАПРОШЕНОГО ЕКСПЕРТА)

1 година

План:

- 🕒 Складові журналістського тексту.
- 🕒 Базові правила сторітелінгу.
- 🕒 Як найкраще подати результат журналістського розслідування?
- 🕒 Баланс. Право фігуранта на відповідь.
- 🕒 Правила отримання коментарів до матеріалу.

6.2 ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ.

2 години

- 🕒 Обговорення результатів виконаних самостійних робіт.
- 🕒 Ревізія початкової гіпотези.
- 🕒 Остаточна "кристалізація теми".
- 🕒 Визначення складових матеріалу та фінальної структури тексту.

6.3 ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ В ГРУПАХ ПО 3-4 ЛЮДИНИ. ЗАПИТ НА ІНФОРМАЦІЮ VS ЗАПИТ НА КОМЕНТАР.

1 година

- 🕒 Написання запиту на інформацію. Сформулювати запитання до розпорядника публічної інформації в рамках роботи над навчальними темами розслідувань.
- 🕒 Написання запиту на коментар. Сформулювати запитання до фігуранта розслідування в рамках роботи над навчальними темами
- 🕒 Обговорення: як найкраще формулювати запитання до антигероя? Чи варто домагатись коментарів - якщо він відмовляється від них?
- 🕒 Реальна відправка запитів та звернень з поштової скриньки лектора щодо найбільш вдалих навчальних тем, які згодом можуть бути опубліковані у "Схемах".

Основна література:

- 🕒 The Story Tells the Facts. Luuk Sengers and Mark Lee Hunter <https://tcij.org/handbooks/the-story-tells-the-facts/> (p. 3-67)
- 🕒 The Storyteller as an Investigator: How to Turn a Tip into an Investigation <https://www.poynter.org/shop/webinar/storyteller-investigator/>
- 🕒 Perspectives on Interviewing Techniques <https://gijn.org/perspectives-on-interviewing-techniques/>
- 🕒 The Storyteller as an Investigator: How to Turn a Tip into an Investigation <https://www.poynter.org/shop/webinar/storyteller-investigator/>

Додаткова література:

- 🕒 Посібник для журналістів «Ефективні інструменти доступу до інформації та захисту журналістів. Короткий путівник по законодавству та актуальні зразки документів» – 2014 р. <https://irrp.org.ua/posbник-dlya-zhurnalstv-efektivn-nstrumenti-dostupu-do-publchnoh-nformacyi-ta-zahistu-prav-zhurnalstv/> (ст. 3-83)
- 🕒 Про доступ до публічної інформації : закон України від 13 січня 2011 року № 2939-VI <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

ПИСЬМОВЕ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ №3:

Дедлайн: надіслати на електронну пошту за 2 дні до наступного практикуму (7.1).

Написати інформаційне повідомлення: новину з проведеного під час курсу журналістського розслідування з урахуванням знань про основи структури тексту, правила посилань на джерела та баланс. Загальний обсяг: не більше 2 сторінок.

ТЕМА 7. РЕЛІЗ ТА ПОШИРЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ РОЗСЛІДУВАННЯ. ВІДСТЕЖЕННЯ НАСЛІДКІВ. СПІВПРАЦЯ ЖУРНАЛІСТІВ З ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ.

7.1 МАЙСТЕР-КЛАС.

2 години.

План:

- ▶ Фіналізація матеріалу.
- ▶ Роль ілюстрацій.
- ▶ Реліз. Факт-чекінг.
- ▶ Юридична експертиза.
- ▶ Спільний розбір виконаних самостійних завдань, робота над помилками.

7.2 ЛЕКЦІЯ

2 години

План:

- ▶ "Impact". Бажані та небажані наслідки після виходу журналістських розслідувань.
- ▶ Тиск на ЗМІ та журналістів. Види тиску.
- ▶ Взаємодія журналістів з антикорупційними ГО.
- ▶ Взаємодія журналістів з правоохоронними органами.

Основна література:

- Why Journalism Professors Should Teach Accuracy Checklists <http://mediashift.org/2015/02/journalism-professors-should-teach-accuracy-checklists/>
- Основи правової безпеки для журналістів. Людмила Панкратова <https://irrp.org.ua/osnovu-pravovoyi-bezpeky-dlya-zhurnalistiv-pan-yatka-vid-lyudmyly-pankratovoyi/>
- Особливості взаємодії засобів масової інформації з правоохоронними органами: міжнародний та національний досвід. Матеріали круглого столу Національної академії прокуратури України (с. 7-15) <https://drive.google.com/file/d/1QYNAIF2b05XUqLxr3hfqYU3nzXANvKhZ/view?usp=sharing>
- Єдині принципи зовнішньої комунікації між Національним антикорупційним бюро України та Спеціалізованою антикорупційною прокуратурою. <https://nabu.gov.ua/yedyni-pryncypu-zovnishnoyi-komunikaciyi-mizh-nacionalnym-antikorupciynym-byuro-ukrayiny-ta>

Додаткова література:

- Як знизити правові ризики журналістських розслідувань? <https://cedem.org.ua/consultations/pravovi-ryzyky-rozsliduvannia/>
- Как реагировать на онлайн-атаки против журналистов: 6 советов для редакций <https://gijn.org/2019/11/13/%d0%ba%d0%b0%d0%ba-%d1%80%d0%b5%d0%b0%d0%b3%d0%b8%d1%80%d0%be%d0%b2%d0%b0%d1%82%d1%8c-%d0%bd%d0%b0-%d0%be%d0%bd%d0%bb%d0%b0%d0%b9-%d0%bd-%d0%b0%d1%82%d0%b0%d0%ba%d0%b8-%d0%bf%d1%80%d0%be%d1%82%d0%b8/>
- Лабораторія цифрової безпеки. Практичні поради з цифрової безпеки <https://yak.dslua.org/>

ЛЕКТОРКА КУРСУ

Наталія Седлецька -

телевізійна журналістка-розслідувачка та редакторка, яка працює із антикорупційною тематикою. Головна редакторка та ведуча програми розслідувань «Схеми» - телевізійного проекту, який вона заснувала у 2014 році за підтримки Радіо Вільна Європа/Радіо Свобода - ЗМІ, яке фінансується Конгресом США і працює у 22 країнах. Проект «Схеми» виходить в ефір щотижня на суспільному телеканалі UA:Перший. Команда журналістів-розслідувачів під керівництвом Наталії викриває політичну корупцію на найвищому рівні та зловживання з боку української влади. У 2019 році Наталія Седлецька - випускник стипендійної програми Draper Hills Центру демократії, розвитку та верховенства права Стенфордського університету (США). У 2017 році - нагороджена премією «Світло справедливості» за «Моральне та духовне лідерство в Україні». Лауреат премії імені Олександра Кривенка «За поступ у журналістиці» (2016 рік).

У 2014 - учасник проекту "YanukovychLeaks" - коли група журналістів та волонтерів врятували та проаналізували тисячі документів із маєтку колишнього президента-втікача Віктора Януковича. Проект був удостоєний премії Global Shining Light у Норвегії у 2015 році - міжнародної нагороди в галузі журналістських розслідувань. У 2013-2014 академічному році отримала стипендію імені Вацлава Гавела, що дає можливість журналістам попрацювати під керівництвом фахівців Радіо Вільна Європа/Радіо Свобода у штаб-квартирі у Празі. У 2012—2013 роках була автором та ведучою резонансної програми розслідувань у сфері держзакупівель «Тендер News» на каналі ТВі. У 2009 році почала працювати на каналі ТВі журналістом-розслідувачем програми «Знак оклику!» Отримала ступінь магістра за спеціальністю «телевізійна журналістика» у Інституті журналістики КНУ імені Тараса Шевченка.

#acrecstudy

Київ